Місячний Економічний Моніторинг України

- Микола Азаров став новим Прем'єр-міністром України.
- Реальний ВВП впав на 6,8% в четвертому кварталі 2009 року.
- Сільськогосподарські виробники надалі стикаються з проблемами відшкодування ПДВ.
- У лютому дефіцит рахунку поточних операцій скоротився вдвічі до 0,6 млрд. дол. США.
- Дефіцит державного бюджету збільшився в лютому до 4,8 млрд. грн.
- Реальні доходи населення скоротились на 8,5% в 2009 році, найбільше впав доход від зарплат та підприємництва.
- Інфляція в березні була на рівні 11,0% дпр.
- НБУ викупив 1,0 млрд. дол. США в березні, щоб попередити значне укріплення гривні.
- Тема Місяця: Бюджет

№4 (114)
квітень
2010

Населення: 45,9 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 27%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 18%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Політика: Новий Уряд України

11 березня було призначено новий склад Кабінету Міністрів України на чолі з одним із лідерів Партії регіонів Миколою Азаровим. До складу уряду увійшли переважно представники Партії регіонів. Призначення нового уряду стало можливим після внесення Верховною Радою змін до Регламенту стосовно порядку формування коаліції. За новими правилами парламентська коаліція може бути сформована як фракціями, так і окремими депутатами, у той час як раніше лише фракції могли утворювати коаліцію. Партія Регіонів скористалась цими поправками для формування нової коаліції. До складу нової коаліції ввійшли фракції Партії регіонів, Комуністичної партії, Блоку Литвина та 16 окремих депутатів з фракцій НУНС та БЮТ, всього 235 осіб.

Юлія Тимошенко, колишній Прем`єр-міністр та новий лідер опозиції, заявила, що нові правила формування коаліції є неконституційними та подала відповідну скаргу до Конституційного суду (КС). Ця справа розглядається судом. Одночасно до КС було направлено подання депутатів від Партії регіонів щодо можливості входження окремих депутатів до коаліції. На початку квітня КС схвалив нове визначення коаліції. Таким чином КС відійшов від свого попереднього рішення, прийнятого в листопаді 2008 року, яке визначало коаліцію, як таку, що включає лише фракції.

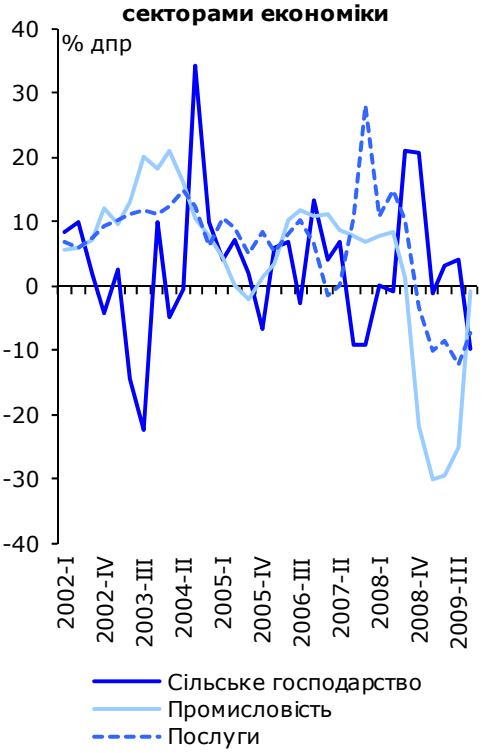
Вперше з 2005 року три головні державні інститути - Президент, Уряд та Верховна Рада – опинились під контролем однієї партії. Після років політичної нестабільності взяття однією партією відповідальності за всю владу в країні може мати позитивні наслідки з точки зору стабілізації та узгодженості дій влади. Водночас зосередження влади в руках однієї партії також несе ризики авторитарних проявів.

Реальний сектор: За новими даними реальний ВВП впав на 15,1% у 2009 році

За оновленою оцінкою Держкомстату реальний ВВП скоротився на 15,1% у 2009 році. Темпи падіння уповільнились в четвертому кварталі, хоч і залишились високими на рівні 6,8% дпр, незважаючи на низьку статистичну базу четвертого кварталу 2008 року. З боку попиту сповільнення економічного спаду в останньому кварталі, в першу чергу, пов'язано із збільшенням реального експорту на 3,2% дпр на фоні продовження падіння імпорту на 10,2% дпр у жовтні-грудні. У річному вимірі, реальний експорт знизився на 25,6%, тоді як імпорт - на 38,6%.

Темпи зниження реального валового нагромадження основного капіталу у четвертому кварталі сповільнились до 29,9% дпр, тоді як річне падіння склало 46,2%. Сподівання на відновлення споживання домогосподарств у останньому кварталі року не справдилися, оскільки доходи населення залишались

Реальна валова додана вартість за секторами економіки

Джерело: Держкомстат

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.kiev.ua

пригніченими. Реальне кінцеве споживання домогосподарств впало на 13,8% у 2009 році.

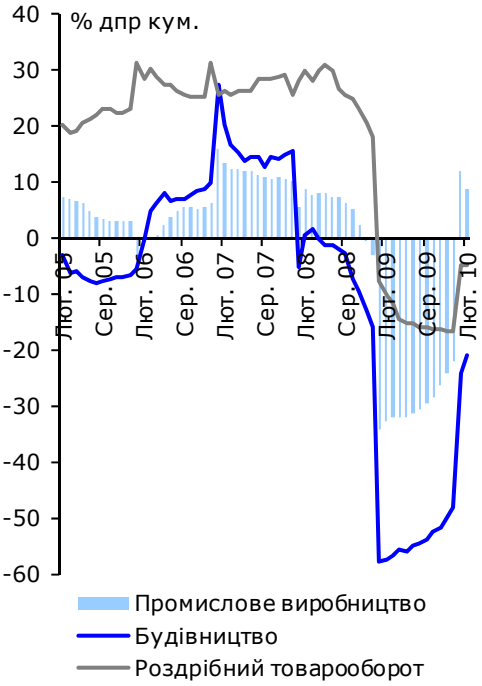
Суттєво були переглянуті річні темпи падіння реальної валової доданої вартості (ВДВ) для деяких галузей економіки. Темпи зниження реальної ВДВ у будівництві і торгівлі виявились повільнішими на рівні 45,9% та 15,7% у 2009 році, відповідно, тоді як падіння ВДВ у переробній промисловості виявилось глибшим і склало 26,6%. ВДВ сільського господарства і охорони здоров'я, що, за попередніми оцінками, демонструвала невелике зростання, скоротилась на 0,3% та 1,5%, відповідно.

У лютому 2010 року темпи приросту промислового виробництва уповільнились до 5,6% дпр. Машинобудування та хімічна промисловість мали найкращі показники і зросли на 19,2% дпр та 15,4% дпр, відповідно. Зростання, головним чином, відбулося за рахунок підвищення виробництва автобусів, залізничних вагонів та ліків. Крім того, виробництво і розподілення електроенергії, газу і води збільшилось на 19,2% дпр через холодну зиму. Темпи приросту виробництва в металургії уповільнились до 3,0% дпр внаслідок слабкого попиту на світовому ринку, стрибка цін на залізну руду та проблем з постачанням коксу.

Вантажообіг виріс на 15,3% дпр за перші два місяці року, головним чином, реагуючи на відновлення експорту та зростання транзиту природного газу у порівнянні із низькими обсягами рік тому. У січні-лютому випуск сільського господарства зріс на 5,2% дпр через збільшення поголів'я свиней і птиці.

Внутрішнє споживання та інвестиції залишилися слабкими. За два перші місяці року будівництво та роздрібна торгівля показали погані результати. Оборот роздрібної торгівлі скоротився на 4,7% дпр у річному вимірі за цей період, а будівництво впало більш ніж на 20% дпр. В результаті харчова промисловість та виробництво будівельних матеріалів продовжили падіння: в лютому обсяги виробництва в цих галузях промисловості скоротились на 0,4% дпр та 20,1% дпр відповідно.

Тенденції реального сектору

Джерело: Держкомстат

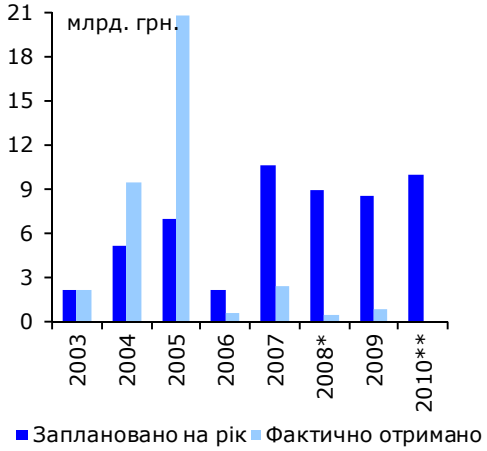
Галузеві тенденції: Експортерам аграрної продукції не повертають мільярди гривень ПДВ

Сільське господарство. Експортери аграрної продукції стверджують, що заборгованість уряду з виплати ПДВ перед ними становить 8 млрд. грн. Зокрема "Каргілу", одній з провідних транснаціональних компаній США на українському зерновому ринку, не повернули 1 млрд. грн. Каргіл поскаржився щодо цього до МВФ та Міністерства фінансів США. Проблеми з відшкодуванням ПДВ призводять до вимивання оборотних коштів експортерів та можуть зашкодити репутації країни, що знизить притік прямих іноземних інвестицій, якщо ця практика продовжиться.

Енергетика. В березні Україна не експортувала електроенергію, головним чином, через дефіцит енергетичного вугілля в енергогенеруючої компанії ВАТ "Західенерго". Компанія була змушена перейти на використання дорожчого природного газу і експорт став неприбутковим. Дефіцит вугілля був викликаний втручанням уряду в ринок електроенергії, що змусило енергогенеруючі компанії купувати вугілля виключно в державних шахт. Останні не змогли поставити необхідну кількість вугілля.

Транспорт. Міністерство транспорту та зв'язку (МТЗУ) подовжило термін дії знижок на акордні ставки на обробку вантажів у десяти морських портах до 31 грудня 2010 року. Спочатку тарифи було знижено на 18-50% до 1 квітня. Однак обсяги транзитних вантажів, оброблюваних в українських портах, продовжили скорочуватись у 2010 році і знизилися на 25,2% дпр за перші два місяці. У цій ситуації скасування знижок було б економічно недоцільним. Рішення Міністерства могло б покращити конкурентоспроможність українських портів, однак відносно високі залізничні тарифи на перевезення вантажів обмежують потенційні вигоди цього рішення.

Надходження від приватизації

* план від 28 грудня 2007 р. (12 грудня 2008 р. план було знижено до 607 млн. грн.)
** попередні плани ФДМУ
Джерело: ФДМУ

Телекомунікації. У березні Антимонопольний комітет України (АМКУ) дозволив об'єднання двох великих телекомунікаційних операторів: «УРС» (ТМ «Beeline») та «Київстар». Об'єднана компанія матиме 43,5% абонентів українського ринку мобільного зв'язку і концентруватиме значну ринкову силу. Однак АМКУ був не спроможний блокувати угоду через недоліки регуляторної бази.

Приватизація. 17 березня Кабінет Міністрів призначив Олександра Рябченко виконуючим обов'язки голови Фонду Державного Майна України (ФДМУ), а 1 квітня він був затверджений на цій посаді Верховною Радою. Він зробив заяву щодо планів ФДМУ отримати від цьогорічної приватизації 10 млрд. грн. Основними об'єктами для приватизації є електрогенеруючі та розподільчі компанії, 67% портфель Укртелекому (мінімальні ціна об'єкту 0,88 млрд. дол. США), 76% портфель Луганськтепловозу (50 млн. дол. США), 99,6% Одеського припортового заводу (0,62 млрд. дол. США).

Зовнішній сектор: В лютому дефіцит фінансового рахунку скоротився вдвічі на фоні невиплат реального сектору

За попередніми оцінками НБУ в лютому баланс рахунку поточних операцій був близьким до нуля на рівні мінус 36 млн. дол. США. Експорт та імпорт товарів зросли майже симетрично на 12,1% дпм та 10,8% дпм, відповідно, проте їх обсяги залишались нижчими за показники останніх місяців 2009 року. Зростання спостерігалось по всім основним категоріям експорту товарів за винятком експорту металів, який продовжував скорочуватись четвертий місяць поспіль через нестабільний зовнішній попит та перепади в постачанні коксу. Приріст імпорту товарів було забезпечено збільшенням неенергетичного імпорту, тоді як обсяги закупівель газу скоротились на фоні меншого попиту. Скорочення профіциту торгівлі послугами та зростання відтоку доходів призвели до погіршення балансу поточного рахунку.

Дефіцит фінансового рахунку скоротився до 0,6 млрд. дол. США завдяки кільком факторам. Відновився притік ПІІ в банківський сектор на рівні 0,24 млрд. дол. США, тоді як реальний сектор не здійснив заплановані виплати по зовнішнім боргам. Притік короткострокового капіталу в банки також сприяв зменшенню дефіциту. Чистий відтік іноземної готівки з банківської системи залишився на рівні, схожому на показники попередніх місяців (0,8 млрд. дол. США).

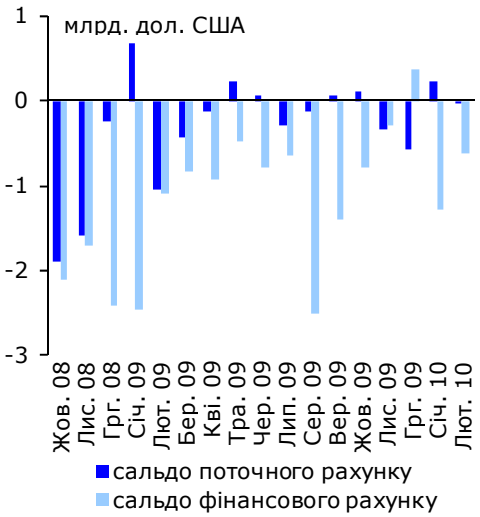
Фіскальна політика: Дефіцит Державного бюджету збільшився у лютому до 4,8 млрд. грн.

У січні-лютому доходи Державного бюджету склали 30,9 млрд. грн. та впали на 3,2% дпр. Проте податкові надходження до загального фонду збільшилися на 23,5% дпр. Доходи від податку на прибуток підприємств та акцизного збору зросли на 15,0% та 67,7%, відповідно. Сума відшкодування податку на додану вартість (ПДВ) зменшилась на 22,7% дпр. Таким чином, чисті надходження від ПДВ зросли на 4,0% дпр, незважаючи на незначне зменшення доходів від ПДВ із ввезених на територію України товарів. Водночас, надходження від податків на міжнародну торгівлю та переважна більшість неподаткових платежів значно зменшились.

Видатки Державного бюджету збільшились на 15,6% дпр, частково за рахунок двократного збільшення видатків на обслуговування державного боргу. Крім того, видатки на соціальне забезпечення зросли на 26,6% дпр. Водночас, відбулось значне скорочення видатків на здійснення економічної діяльності (на 53,2%).

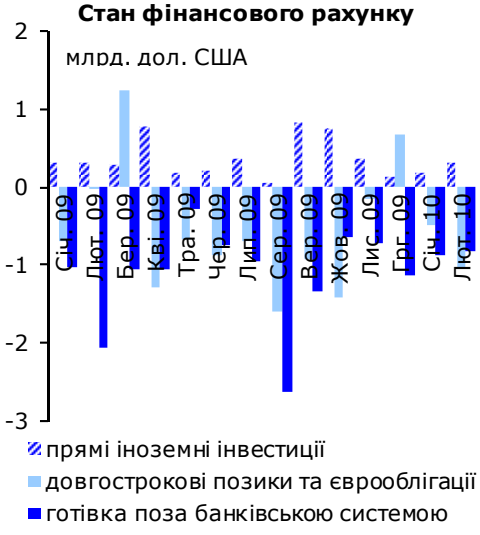
В результаті дефіцит Державного бюджету збільшився до 4,8 млрд. грн. порівняно з профіцитом 0,3 млрд. грн. рік тому. Через незначні надходження від приватизації та брак коштів на Єдиному казначейському рахунку дефіцит здебільшого було профінансовано за рахунок внутрішніх запозичень. Розміщення

Платіжний баланс

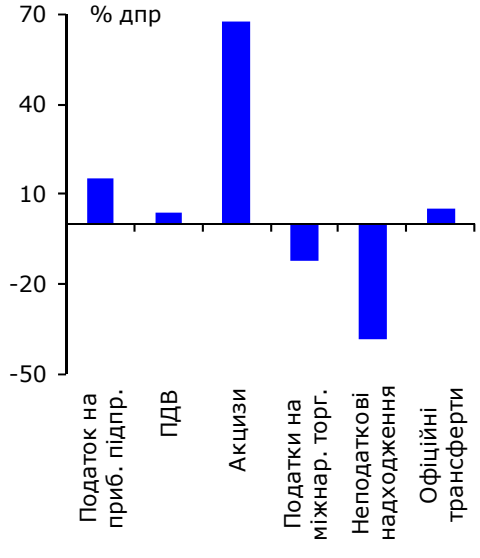
Джерело: НБУ, попередні оцінки

Стан фінансового рахунку

Джерело: НБУ

Доходи Державного бюджету у січні-лютому 2010 року

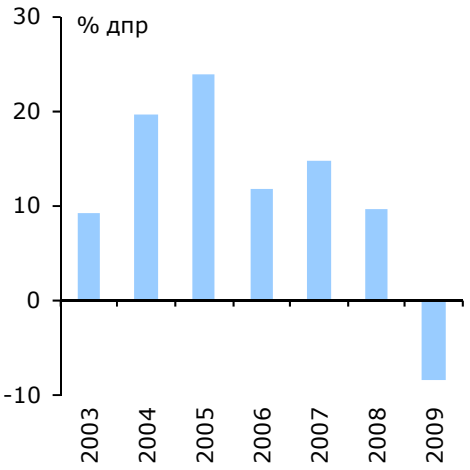
Джерело: звіти Державного казначейства

ОВДП збільшилось втричі порівняно з минулим роком. Водночас, доходи і видатки місцевих бюджетів було зведено з профіцитом у розмірі 2,1 млрд. грн., ймовірно, через обмеження, встановлені урядом.

Соціальна політика: Частка заробітної плати в доходах домогосподарств скоротилась

У 2009 році реальний доход домогосподарств скоротився на 8,5%, а номінальні доходи зросли на 6,0%. Всі компоненти доходів скоротились в реальному вимірі, окрім доходів від власності, що зросли, скоріш за все, завдяки підвищенню відсотків за вкладами. Реальні доходи від заробітної плати зменшились на 11,5% через нижчу зайнятість та помірне зростання номінальної заробітної плати. Зниження економічної активності позначилось на реальному скорочення прибутків і змішаних доходів. Реальний дохід, отримані від соціальної допомоги та поточних трансфертів, впав лише на 4,1%. Як результат, частка заробітних плат в сукупному доході скоротилась на 1,5 відсоткові пункти до 41,9%, хоча зарплати залишились головним джерелом доходу.

Реальний наявний доход домогосподарств

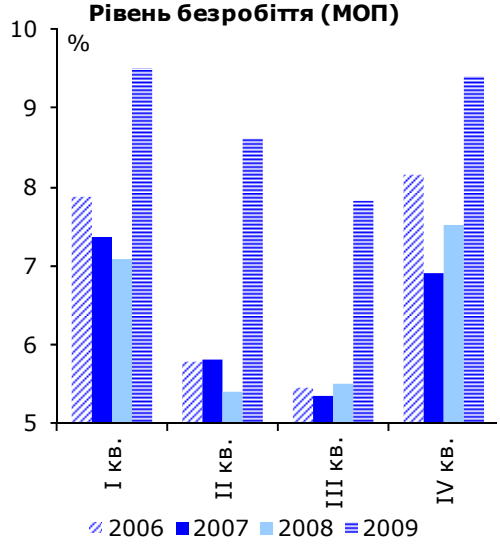
Джерело: Держкомстат

Ринок праці: Безробіття підвищилось в четвертому кварталі 2009 року

Рівень безробіття (методологія МОП) збільшився до 9,4% від економічно активного населення у віці 15-70 років у четвертому кварталі 2009 року. Це лише на 0,1 відсоткових пунктів нижче, ніж у першому кварталі, що відзначився як пік економічної кризи. Отже, ринок праці залишився слабким після зникнення сезонного зростання рівня зайнятості, що відбувався в другому та третьому кварталах.

Річний рівень безробіття зріс на 2,4 відсоткових пунктів до 8,8% від економічно-активного населення у віці 15-70 років на фоні економічної кризи. Рівень безробіття у міських поселеннях досяг 9,6%. Він зріс більше для чоловіків, оскільки будівництво та промислові сектори, які переважно мають працівників чоловічої статі, постраждали найбільше внаслідок кризи.

Рівень безробіття (МОП)

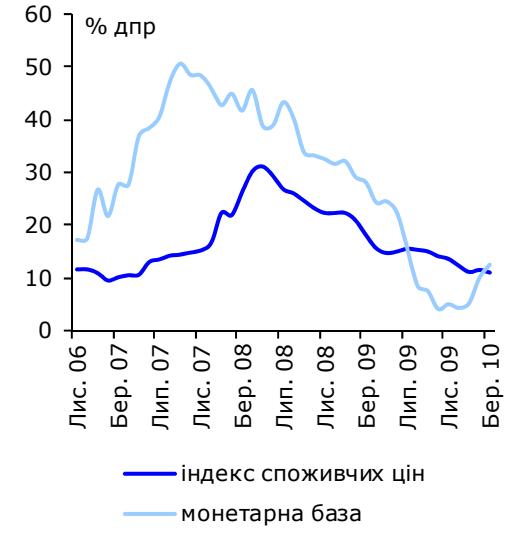
Джерело: Держкомстат

Монетарна політика: Інфляція сповільнилась до 11,0% дпр в березні

Темпи приросту споживчих цін сповільнились до 11,0% дпр в березні з 11,5% дпр в лютому. Це відбулось на фоні поступового припинення цінового буму на продукти харчування. Слабкий споживчий попит також обмежував зростання цін, але високі інфляційні очікування підтримували інфляцію на високому рівні. Водночас, базова інфляція повернулась до рівня нижчого за 10% та становила 9,6% дпр у березні.

Банки мали значні запаси ліквідності в березні, оскільки НБУ вливав кошти в економіку через покупку іноземної валюти та державних облігацій. Загальна сума коштів, наданих НБУ, може сягнути 16 млрд. грн. Суми на коррахунках НБУ збільшились з 16 млрд. грн. в кінці лютого до майже 25 млрд. 24 березня та залишались більшими за 20 млрд. грн. протягом останніх тижнів березня. НБУ також вилучив понад 1 млрд. грн. через випуск депозитних сертифікатів. Решта ліквідності опинилась в руках населення у формі готівкової гривні та іноземної валюти та на рахунку Уряду в НБУ. В результаті монетарна база збільшилась на 12,5% дпр та грошова маса виросла на 6,6% дпр в березні порівняно з зростанням на 10,0% та 2,1% дпр відповідно в лютому.

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держкомстат, НБУ

Фінансові ринки: НБУ купив 1,0 млрд. дол. США, щоб попередити значне укріплення курсу гривні

Обмінний курс. На валютному ринку в березні пропозиція перевищувала попит. НБУ уникнув суттєвого укріплення гривні, викупивши майже 1 млрд. дол. США для поповнення міжнародних резервів. Водночас гривня повільно, але впевнено укріплялась від середньоденного курсу 7,98 грн. за дол. США до 7,92 грн. за дол. США. Ліквідність ринку дещо покращилась, але тиск в сторону укріплення гривні був викликаний не тільки збільшенням

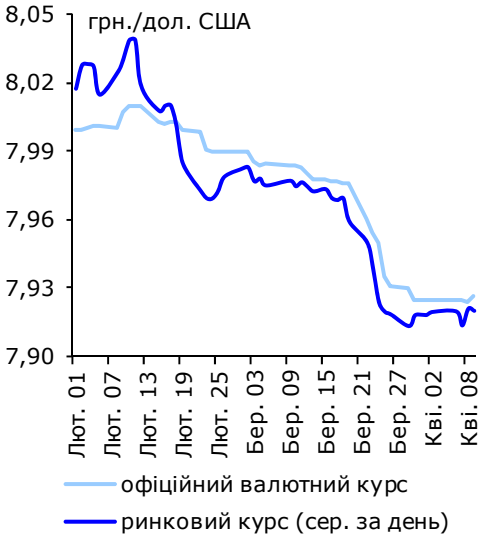
пропозиції іноземної валюти, але і обмеженим попитом на іноземну валюту. Одною з причин збільшення пропозиції був притік короткострокового капіталу. В таких умовах ситуація на ринку може доволі легко змінитись, якщо попит повернеться на ринок, або напрям короткострокових потоків зміниться.

Банківський сектор. У березні банківські депозити виросли на 4,3% дпм на фоні суттєвого збільшення депозитів юридичних осіб в національній валюті (12,8% дпм). Незважаючи на те, що таке зростання було частково спричинено сезонними чинниками, воно також відображає покращення фінансового стану реального сектору. По іншим категоріям депозитів також спостерігався приріст. Зокрема, суттєво виросли депозити домогосподарств, ймовірно, внаслідок збільшення довіри до банківського сектору.

За даними НБУ загальний обсяг кредитів незначно скоротився на 0,7% дпм. Це було спричинено технічними факторами, такими як: укріплення гривні та ліквідація чотирьох банків (Іпобанк, Дністер, БІГенергія та Трансбанк). На ці банки припадало 3,5 млрд. грн. кредитів в національній валюті та 0,6 млрд. грн. в іноземній валюті.

Державний борг. У березні Міністерству фінансів вдалося різко зменшити доходність облігацій внутрішньої державної позики та істотно збільшити обсяги їх розміщення. Загальна сума розміщення склала 8,6 млрд. грн. із середньозваженою доходністю 13,5% річних. Головною причиною зниження відсоткових ставок на державні облігації стало підвищення попиту на облігації з боку державних банків. Згодом, ці ОВДП були частково викуплені НБУ. Крім того, відновилась зацікавленість у придбанні облігацій з боку нерезидентів. Частка середньострокових облігацій (дво- та трирічних ОВДП) зі строком погашення у 2011-2013 роках зменшилась до 54,0% від загального обсягу розміщення (у порівнянні з 73,1% у лютому) на фоні зростання попиту на короткострокові облігації. Як і минулого місяця, обсяги продажу п'ятирічних облігацій були мінімальними (3,8% від загального обсягу розміщення).

Обмінний курс

Джерело: НБУ

Тема місяця: Бюджет

Фіскальна стійкість вимагає негайних реформ

Олександра Бетлій

В кінці березня місія МВФ повернулась в Київ, щоб продовжити переговори про наступний транш позики в рамках угоди *stand-by* на суму 11 млрд. СДР. Попередній раунд переговорів в листопаді 2009 року закінчився безрезультатно через незгоду щодо фіскальної політики. На цьому етапі переговорів фіскальна політика також стала перепоною для досягнення угоди. Найболючішими питаннями, які непокоять МВФ, стали розмір бюджетного дефіциту, необхідний для фінансування вищих соціальних стандартів у 2010 році, та фіскальна стійкість в наступні роки.

За методологією МВФ дефіцит Зведеного бюджету в Україні досяг 11,4% від ВВП у 2009 році. Цей показник є значно вищим за офіційно оприлюднений дефіцит в розмірі 2,4% від ВВП. Він включає рекапіталізацію банків та Нафтогазу, позабюджетні трансферти Пенсійному фонду та надходження від СДР. Державний борг майже подвоївся по відношенню до ВВП.

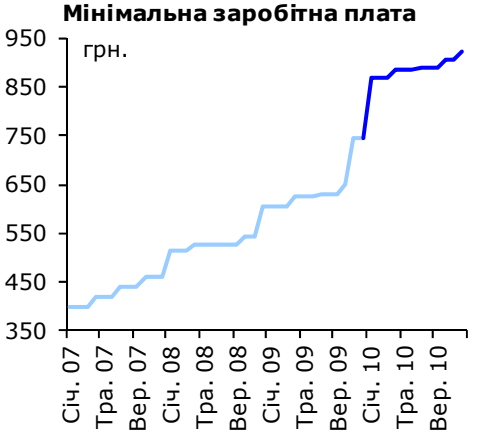
Бюджетний дефіцит, за очікуваннями, залишиться високим у 2010 році та в наступних роках. Розмір дефіциту, який було оголошено різними сторонами переговорів на це рік, коливався від 6% від ВВП до 10% від ВВП. Високий дефіцит на 2010 рік насамперед пояснюється низькими доходами та вищими видатками на соціальні цілі, включаючи трансферт Пенсійному фонду. Українська пенсійна система характеризується вузькою базою сплати внесків, з одного боку, та значним переліком груп з правом на пільгові пенсій, з іншого. Вік виходу на пенсію є найнижчим в Європі, а очікувана тривалість життя при виході на пенсію є однією з найвищих. Значне зростання пенсій, передбачене в законі про підвищення соціальних стандартів, ухваленому в жовтні 2009 року, на фоні повільнішого зростання середньої заробітної плати в бюджетному та приватному секторах веде до розширення розриву між доходами та видатками Фонду. Отже, пенсійна система є надзвичайно нестійкою.

Встановлене значне підвищення мінімальної заробітної плати вимагає вищих видатків на оплату праці працівників бюджетної сфери. До вищих бюджетних видатків також призведе зростання цін, включаючи вищі тарифи на житлово-комунальні послуги. Крім того, потрібно підвищити капітальні видатки, щоб профінансувати підготовку до Євро-2012. Ще одна проблема — великі і неефективні субсидії сільському господарству та вугільній галузі.

Фіскальні проблеми, з якими зіткнулась Україна, не є унікальними. Фіскальну кризу в багатьох країнах було визначено одним з найбільших ризиків Світовим економічним форумом в 2010 році. Останнім часом державний борг значно зріс в багатьох розвинутих країнах. Ситуація в Греції є особливо подібною до України. Греція має досить щедру пенсійну систему, яка зокрема характеризується розповсюдженими схемами раннього виходу на пенсію. Державні службовці та окремі інші групи населення мають значні пільги. В результаті бюджетний дефіцит в Греції досяг 12,7% від ВВП у 2009 році. На вимогу ЄС Греція оголосила про жорсткі заходи, спрямовані на скорочення бюджетного дефіциту до 3% у 2013 році. Зокрема, планується збільшити податки та скоротити видатки за допомогою підвищення середнього віку виходу на пенсію та упорядкування системи соціальних пільг.

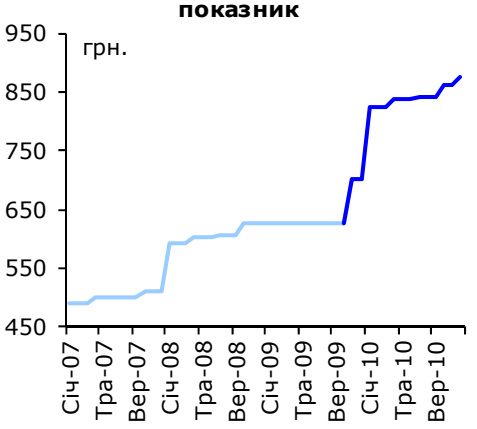
Україна б виграла від впровадження подібних заходів. Уряду варто утриматись від різкого підвищення соціальних виплат та заробітної плати, упорядкувати субсидування секторів економіки. Пенсійна реформа має бути впроваджена в першу чергу задля забезпечення стійкості Пенсійного фонду. Водночас уряду варто розширити базу оподаткування шляхом ліквідації податкових пільг та запровадження податку на нерухомість.

Мінімальна заробітна плата

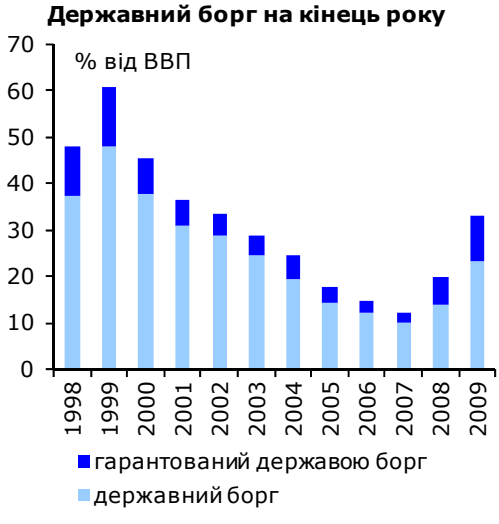
Джерело: Закони про Державний бюджет на 2006-2009 рр., Закон №1646-VI

Прожитковий мінімум: загальний показник

Джерело: Закони про Державний бюджет на 2006-2009 рр., Закон №1646-VI

Державний борг на кінець року

Джерело: Міністерство фінансів

Якщо уряду не вдасться впровадити необхідні реформи, борговий тягар виросте і бюджетні дефіцити надалі залишаться значними. Високі дефіцити можуть витиснути приватні інвестиції, які є необхідними для швидшого відновлення економічного зростання. Державні інвестиції і надалі будуть фінансуватись недостатньо через зростання захищених статей видатків та збільшення видатків на обслуговування боргу. Із застарілою інфраструктурою країна може втратити конкурентоспроможність в багатьох секторах і ринках. Отже, ціна відкладення реформ є дуже високою.

Економічні Тенденції		IIкв 09	IIIкв 09	IVкв 09	Iкв 10	Жов.	Лис.	Гру.	Січ.	Лют.	Бер.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	2,6	3,3	0,1	…	0,1	0,0	0,1	5,4	5,2	…
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-31,1	-28,4	-21,9	…	-26,4	-24,0	-21,9	11,8	8,8	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	-54,9	-52,4	-48,2	…	-51,5	-49,7	-48,2	-24,1	-20,9	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	-15,2	-16,2	-16,6	…	-16,2	-16,5	-16,6	-4,8	-4,7	…
Середня заробітна плата	грн.	1892	1940	2046	…	1950	1955	2233	1916	1955	…
ІСЦ	% дпр	15,0	15,0	12,3	11,0	14,1	13,6	12,3	11,1	11,5	11,0
ІВЦ	% дпр	-0,9	1,6	14,3	18,6	5,1	12,9	14,3	16,3	16,4	18,6
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	-42,2	-43,7	-40,7	…	-47,5	-43,4	-40,7	23,6	24,4[e]	…
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	-49,5	-49,3	-46,9	…	-52,4	-49,9	-46,9	63,0	27,0[e]	…
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-1,9	-3,7	-5,7	…	-4,3	-4,8	-5,7	-0,3	-0,7[e]	…
Поточний рахунок, на кінець періоду****	млрд. дол. США	-0,8	-1,1	-1,8	…	-1,0	-1,3	-1,9	0,2	0,2	…
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-1,5	-1,3	-1,5	…	x	x	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	27,3	28,2	26,5	25,1	27,7	27,3	26,5	25,3	24,1	25,1
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	22,4	7,5	4,4	12,5	4,1	5,0	4,4	5,3	10,0	12,5
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	19,1	17,9	19,8	17,4	19,3	20,6	19,6	17,4	17,9	16,8
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,76	8,00	8,06	8,00	8,14	8,08	7,98	8,04	8,01	7,96
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,66	7,82	7,99	7,99	8,00	7,99	7,98	8,00	8,00	7,97
Обмінний курс, середній	євро	10,41	11,18	11,81	11,07	11,84	11,92	11,68	11,43	10,95	10,82

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, Reuters, власні розрахунки,
" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
* Місячні показники не враховують регулярні квартальні перегляди ВВП
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
*** Зростання у доларовому виразі
**** Місячні дані на основі оцінок НБУ
[e] оцінка НБУ

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-15,1
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		IV 06	I 07	II 07	III 07	IV 07	I 08	II 08	III 08	IV 08	I 09	II 09	III 09	IV 09
ВВП	млрд. грн.	157,7	137,6	165,1	197,4	212,8	187,7	233,7	275,8	252,7	188,0	213,7	251,3	261,7
Реальний ВВП	% дпр	9,5	8,9	8,6	6,2	7,4	6,3	6,2	6,4	-8,0	-20,2	-17,8	-16,0	-6,8
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	9,9	14,7	15,5	15,2	19,0	22,5	13,3	16,7	1,6	-15,1	-14,3	-13,7	-13,8
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	1,0	0,8	6,2	4,4	2,4	-0,2	1,3	-0,2	0,2	0,5	-5,4	-7,9	-8,7
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	18,3	24,4	23,5	18,9	23,8	19,4	12,0	0,1	-17,4	-53,9	-51,3	-48,8	-29,9
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	1,0	4,9	5,2	0,1	5,6	4,4	7,2	18,9	-10,4	-25,8	-37,9	-34,0	3,2
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	6,4	12,9	19,6	13,7	27,2	23,8	24,4	31,8	-4,2	-38,1	-52,5	-46,3	-10,2
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	8,1	4,8	6,8	-9,3	7,1	0,5	-0,5	21,9	20,7	-1,1	3,3	4,3	-9,7
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	7,2	15,0	13,2	13,1	4,4	9,0	9,4	1,8	-22,6	-35,8	-32,9	-28,6	-5,0
Будівництво (реальна)*	% дпр	4,2	13,3	8,2	12,7	5,8	-1,5	-6,3	-17,0	-32,7	-54,3	-47,0	-46,5	-38,2
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	21,9	14,3	17,5	25,3	15,0	15,7	10,9	2,2	-13,9	-13,2	-13,2	-19,1	-16,6
Транспорт (реальна)*	% дпр	5,3	7,0	5,6	8,0	10,2	10,2	14,1	10,8	-4,3	-14,4	-11,2	-9,6	-1,1
Платіжний баланс														
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-1,4	-1,1	-0,6	-0,3	-3,3	-3,7	-3,4	-2,1	-3,7	-0,7	-0,2	-0,1	-0,9
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-4,3	-4,0	-1,9	-0,8	-7,7	-10,0	-7,1	-3,7	-9,2	-2,7	-0,6	-0,2	-2,7
Баланс товарів	млн. дол. США	-2022	-1735	-1701	-2684	-4452	-4490	-4171	-3868	-3562	-957	-699	-1486	-1513
Баланс послуг	млн. дол. США	347	50	448	1614	308	77	308	1341	15	177	494	1328	634
Поточні трансферти	млн. дол. США	910	732	844	947	1016	740	833	831	723	632	667	640	722
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1359	1709	1934	3927	1648	2430	3091	3324	1058	883	1279	1210	1282
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	3350	1816	1477	616	1844	217	160	-690	-967	-434	-360	-2334	1396
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	22,4	23,0	25,9	30,6	32,5	33,2	35,5	37,5	31,5	25,4	27,3	28,2	26,5
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,03	5,04	5,02	5,01	5,04	5,03	4,79	4,70	6,49	8,09	7,76	7,99	8,06
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	4,96	4,85	6,21	7,70	7,66	7,82	7,99
Бюджет														
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	32,8	33,3	32,8	30,8	31,1	32,9	32,0	29,5	31,6	35.9	30,6	25,4	35,8
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,1	5,1	5,3	4,9	4,8	5,2	5,1	4,3	4,9	5.3	5,3	4,4	4,7
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	6,7	3,8	4,1	4,1	6,4	4,2	4,5	5,0	6,3	4.0	3,3	3,7	3,6
Податок на додану вартість	% від ВВП	9,3	10,4	9,8	8,7	7,6	10,6	10,9	9,8	7,8	12.1	8,3	6,4	10,9
Акцизні збори	% від ВВП	1,5	1,8	1,7	1,6	1,3	1,5	1,3	1,2	1,4	2.0	2,4	2,5	2,6
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	36,6	28,4	31,0	29,6	36,7	29,8	31,6	27,2	41,2	35.4	36,7	29,5	34,3
Поточні видатки	% від ВВП	29,2	26,9	28,4	25,9	27,3	28,9	28,5	22,4	33,8	34.5	35,0	26,9	31,2
Капітальні видатки	% від ВВП	7,4	1,6	2,6	3,7	9,4	1,0	3,1	4,8	7,4	0.9	1,7	2,6	3,1
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	4,0	4,7	1,7	1,2	-6,2	3,0	0,4	1,9	-10,3	0.0	-6,2	-4,5	1,1
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,1	0,5	0,5	0,3	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0.0	0,2	0,1	0,0
Ринок праці														
Середня зарплата (реальна)	% дпр	10,8	12,3	11,7	12,7	13,4	13,4	6,1	6,3	0,5	-11,7	-8,6	-10,7	-5,9
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	16,3	17,5	17,4	14,9	16,4	19,0	10,1	6,6	2,7	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	6,8	7,4	6,6	6,2	6,4	7,1	6,2	6,0	7,5	9,5	9,1	8,6	8,8
Банківський сектор														
Грошовий агрегат М0	% дпр	24,5	26,2	30,6	41,1	48,2	48,4	48,6	37,9	39,3	33,9	22,8	11,5	1,5
Грошовий агрегат М2	% дпр	34,3	38,6	40,7	47,8	50,8	52,7	48,8	37,4	31,0	12,0	5,3	-1,4	-5,4
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	37,3	50,7	56,3	64,8	71,9	67,9	67,0	53,3	7,5	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	57,5	52,3	43,8	38,4	32,5	35,2	32,9	31,2	66,3	31,8	33,0	39,2	4,7
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	52,3	52,4	57,2	60,7	72,7	81,2	70,6	54,9	40,4	27,6	27,8	25,2	16,9
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	95,4	98,9	97,4	91,0	75,4	71,3	57,9	53,4	103,6	70,8	48,7	32,4	-15,2
Довгострокові кредити комерціиних банків	% дпр	79,5	84,1	86,5	87,9	85,7	84,8	67,2	50,9	73,3	50,8	37,3	29,9	-3,8
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	64,9	65,8	67,3	68,2	69,2	69,1	68,6	66,8	69,8	69,9	68,2	67,3	68,1
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	15,1	14,0	13,9	13,7	14,0	15,7	17,6	17,7	21,6	26,2	19,1	17,5	19,8
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	11,5	11,5	11,4	11,3	11,1	10,9	11,9	12,4	11,9	9,6	9,6	10,0	10,1

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначей розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості
e -за попередніми даними НБУ для платіжного балансу, оцінка ВВП Держкомстату

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.